

Streszczenie

Wstęp: W ostatnich latach obserwujemy wzrost częstości implantacji urządzeń do stałej stymulacji serca, których działanie zabezpiecza przed nagłym zgonem sercowym oraz przyczynia się do poprawy wydolności układu krążenia. Coraz bardziej istotna staje się ocena jakości życia pacjentów z implantowanymi urządzeniami. Psychiczny i fizyczny stan zdrowia w istotny sposób wpływa na życie i funkcjonowanie chorego, a w rezultacie na ocenę jakości życia oraz akceptację sytuacji zdrowotnej.

Cel pracy: Analiza porównawcza jakości życia, stanu funkcjonalnego i specyficznych problemów chorych przed i po implantacji konwencjonalnych układów stymulujących serce, kardiowerterów defibrylatorów oraz urządzeń resynchronizujących serce.

Materiał i metody: Zbadano 131 chorych przed i po implantacji różnych typów układów stymulujących hospitalizowanych w II Klinice Kardiologii Świętokrzyskiego Centrum Kardiologii w Kielcach. Badanie było realizowane metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza ankiety i SF-36. Analizy statystyczne opracowano za pomocą oprogramowania IBM SPSS Statistics 23.

Wyniki: W badanej grupie u 71,8% chorych implantowano konwencjonalne układy stymulujące, w tym u 29% – jednojamowe, u 42,8% – dwujamowe, kardiowertery defibrylatory u 18,3%, urządzenia resynchronizujące u 9,9%. W podskali funkcjonowanie fizyczne wykazano istotną poprawę u pacjentów po implantacji wszystkich typów urządzeń, z dominacją VVI ($p = 0,005$). W zakresie podskali zdrowia psychicznego również obserwowano istotną poprawę u pacjentów po wszczepieniu wszystkich typów urządzeń, z przewagą chorych z CRT ($p = 0,039$). Jednocześnie nie wykazano poprawy ogólnego stanu zdrowia, stanu emocjonalnego oraz funkcjonowania społecznego po implantacji PM/ICD/CRT. Nie stwierdzono istotnego pogorszenia funkcjonowania w związku z uciskiem generatora na otaczające tkanki oraz ograniczeniami ruchomości kończyny po stronie wszczepienia. Predyktory funkcjonowania fizycznego i psychicznego były bardzo różnorodne w zależności od rodzaju implantowanego urządzenia.

Wnioski: Implantacja wszystkich typów urządzeń do stałej stymulacji serca przyczynia się do poprawy jakości życia w obszarach: funkcjonowanie fizyczne, ograniczenie roli w funkcjonowaniu fizycznym, witalność i zdrowie psychiczne. Bardzo istotne jest udokumentowanie pozytywnego oddziaływania implantacji PM/ICD/CRT na niespecyficzne

ogólnoustrojowe dolegliwości. W badaniu wykazano zróżnicowanie pod względem rodzaju osiągniętych korzyści w zakresie QOL pomiędzy pacjentami z różnymi typami urządzeń. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo istotny wpływ implantacji wszystkich typów urządzeń (z przewagą kardiostymulatorów) na istotną poprawę w domenie funkcjonowania fizycznego i witalności. Bardzo istotne jest wykazanie poprawy stanu zdrowia psychicznego, szczególnie wyraźne u chorych po implantacji CRT. Obecność niekorzystnych doznań fizycznych związanych z implantacją urządzeń w bardzo małym stopniu przeszkadzają chorym w codziennym życiu. Słowa kluczowe: jakość życia, implantacja urządzeń do stymulacji serca, kardiostymulatory, kardiowertery-defibrylatory, urządzenia resynchronizujące.

Abstract

Introduction: In recent years we are able to notice increase in implantation of devices for permanent cardiac pacing, which activity protects patients against sudden cardiac death and contributes to improving cardiovascular capacity. Assessment quality of life of patients with implanted devices is becoming increasingly crucial. Mental and physical well being is impacting life and functionality of the patient, and as a result, assessment quality of life and acceptance of their health state.

Aim of the research : Comparative analysis of life quality, functional state and specific health issues, before and after implementing conventional cardiac pacing systems, cardioverter defibrillators and devices for cardiac resynchronization.

Material and methods: 131 patients were studied before and after implementing different types of cardiac stimulating systems in II Klinika Kardiologii Świętokrzyskiego Centrum Kardiologii in Kielce. The research was executed using diagnostic survey method with use of proprietary survey and SF-36. Statistical analysis was compiled with help of IBM SPSS Statistics 23.

Results: In 71,8% of subjects conventional cardiac pacing systems, were implemented, including in 29% - single-chamber, and in 42,8% - dual-chamber, cardioverter defibrillators in 18,3%, devices for cardiac resynchronization in 9,9%. In the subscale physical functioning the biggest change after implementing was seen in the case of devices VVI ($p=0,005$). In the subscale of mental health it is observed, that after implementing all types of devices, with dominance in patients with CRT ($p=0,039$), a major improvement is present. Simultaneously improvement of overall health state, emotional state and social functionality after implantation PM/ICD/CRT was not shown. Significant deterioration connected with generator pressuring surrounding tissue and mobility restrictions of limb on the side of the body, on which device was implemented, was not shown. Predictors of physical and mental functioning were diverse depending on the type of implanted device.

Conclusions: Implantation of all types of permanent cardiac pacing is causing improvement of life in areas of: physical functioning, limiting the role in physical functioning, vitality and mental health. Documenting positive impact of implementing PM/ICD/CRT for nonspecific systemic conditions is crucial. In the study differentiation in kinds of benefits in the field of QOL between patients with different types of devices was demonstrated. Specific attention

deserves crucial influence with all kinds of devices (with advantage of pacemakers) for significant improvement of physical functioning and vitality. It is substantial to display the health state improvement, especially seen in patients after CRT implantation. Presence of physical discomfort tied to implementing devices in very small degree is bothering patients in their day-to-day life.

Key words: quality of life, implantation of cardiac pacing devices, pacemakers, cardioverter defibrillators, resynchronization devices